

NESTAŇ SA PÁCHATEĽOM

(PREVENTÍVNY PROGRAM)

Preventívny program „Nestaň sa páchatel'om“

Metodická príručka

Kolektív autorov Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trenčíne pod vedením oddelenia komunikácie a prevencie Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trenčíne

Ilustrátor: Jaroslav Mahrík

Grafická úprava: Michal Kotruch

Rok vydania: 2023

POĎAKOVANIE

Oddelenie prevencie a komunikácie Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trenčíne ďakuje všetkým zúčastneným, ktorí prispeli a podporili náš preventívny projekt s názvom „NESTAŇ SA PÁCHATEĽOM“.

Naše poďakovanie patrí predovšetkým autorovi myšlienky celého projektu, pplk. Mgr. Ing. Jurajovi Štilichovi, riaditeľovi Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trenčíne.

Za odborné a cenné rady pri realizácii projektu ďakujeme aj mjr. JUDr. Júlii Kudláčovej a mjr. JUDr. Martinovi Pagáčovi, ktorí sa v rámci spolupráce podieľali na riešení odbornej stránky.

OBSAH

PREDSLOV	5
TRESTNÁ ZODPOVEDNOSŤ	6
SCHVAĽOVANIE TRESTNÉHO ČINU	8
DROGY	10
ZATAJENIE VECI	14
EXTRÉMIZMUS	16
VYDIERANIE	20
ŠÍRENIE POPLAŠNEJ SPRÁVY	22
VÝTRŽNÍCTVO	25
SEXUÁLNE ZNEUŽÍVANIE	27
DETSKÁ PORNOGRAFIA	30
OHOVÁRANIE	32
POŠKODZOVANIE CUDZEJ VECI	34
OPAKOVANÁ KRÁDEŽ	36
NEBEZPEČNÉ VYHRÁŽANIE	38
KYBERŠIKANA	40
UBLÍŽENIE NA ZDRAVÍ	43
REGISTER TRESTOV	45

PREDSLOV

Autorom predkladaného sociálno-preventívneho projektu s názvom „Nestaň sa páchatelom“ je Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Trenčíne a jeho gestorom je oddelenie komunikácie a prevencie Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trenčíne.

Cieľom projektu je oboznámiť mladých ľudí o rizikách a negatívnych dôsledkoch rôznych foriem ich konania, ktoré môžu vyvolať trestnoprávne následky.

Projekt „Nestaň sa páchatelom“ je určený cieľovej skupine – študentom stredných škôl a žiakom 8. a 9. ročníkov základných škôl.

Obsahom sú preventívne a edukačne zamerané materiály, ktoré predovšetkým vizuálnou formou upozornia na vybrané druhy trestných činov, ktorých sa mladí ľudia dopúšťajú konaním, ktoré oni sami považujú za neškodné.

Kontaktným produktom projektu sú i ilustračne spracované situácie prezentované na sociálnej sieti Facebook.

Pre lepšie pochopenie problematiky ponúkame stručný výklad k vybraným modelovým situáciám a k pojmom trestno-právnej kvalifikácie.

Pomôcka poslúži pre adresnejší prístup pedagogickým pracovníkom, prípadne aj rodičom pri komunikácii so študentami a deťmi. Je využiteľná pri prednáškach alebo na spestrenie výučby sociálno-právnych predmetov.

kolektív autorov

1. TRESTNÁ ZODPOVEDNOSŤ

NESTAŇ SA PÁCHATEĽOM

TRESTNÁ ZODPOVEDNOSŤ
(§ 22 TRESTNÉHO ZÁKONA - VEK)

§ 22 Trestného zákona

Ods. 1 Kto v čase spáchania činu inak trestného nedovršil štrnásty rok svojho veku, nie je trestne zodpovedný.

Ods. 2 Pre trestný čin sexuálneho zneužívania podľa § 201 nie je trestne zodpovedný, kto v čase spáchania činu nedovršil pätnásty rok svojho veku.

Základné pojmy:

Dovršenie veku

Trestná zodpovednosť nastáva dovršením veku. Štrnásty rok svojho veku dovršíte dňom, ktorý nasleduje po dni, keď oslavujete štrnásť narodeniny.

Vekové kategórie páchatel'ov:

Mladistvý páchatel':

§ 94 ods. 1 Trestného zákona:

Osoba, ktorá v čase spáchania trestného činu dovršila štrnásty rok a neprekročila osemnásty rok svojho veku, sa považuje za mladistvú.

Páchatel' blízky veku mladistvému:

§ 127 ods. 2 Trestného zákona:

Osoba, ktorá v dovršila osemnásty rok svojho veku a neprekročila dvadsaťjeden rokov svojho veku.

Plnoletý páchatel':

Všeobecne ide o osobou, ktorá dovršila osemnásť rokov.

Rôzne vekové hranice pri páchatel'och sa od dovršenia veku štrnástich rokov posudzujú z hľadiska rozumovej a vôľovej spôsobilosti a mravnej vyspelosti osoby. Tieto kategórie majú vplyv na určovanie druhu trestu a výšky trestu.

Rozhodujúcou skutočnosťou však zostáva veková hranica štrnástich rokov, odkedy už ste trestne zodpovedný.

Jedinou výnimkou je trestný čin sexuálneho zneužívania, kde sa hranica zodpovednosti posúva až na dovršenie pätnásteho roku veku.

2. SCHVAĽOVANIE TRESTNÉHO ČINU

NESTAŇ SA PÁCHATEĽOM

SCHVAĽOVANIE TRESTNÉHO ČINU
(§ 338 TRESTNÉHO ZÁKONA)

Základná skutková podstata § 338 ods. 1 Trestného zákona

Kto verejne schvaľuje trestný čin alebo verejne vychvaľuje pre trestný čin jeho páchatel'a, potrestá sa odňatím slobody až na jeden rok.

Základné pojmy:

Schvaľovanie trestného činu

Vyjadrovanie sympatií k trestnému činu alebo vychvaľovanie páchatel'a pre akýkoľvek trestný čin. Treba si uvedomiť aj to, že na trestnú zodpovednosť nemá vplyv skutočnosť, či páchatel' schvaľovaného alebo vychvaľovaného trestného činu bol aj fakticky stíhaný alebo odsúdený.

VEREJNE - § 122 ods. 2 Trestného zákona

„Trestný čin je spáchaný verejne, ak je spáchaný

*a/ obsahom tlačoviny alebo rozširovaním spisu, filmom, rozhlasom, televíziou, **použitím počítačovej siete** alebo iným obdobne účinným spôsobom, alebo*

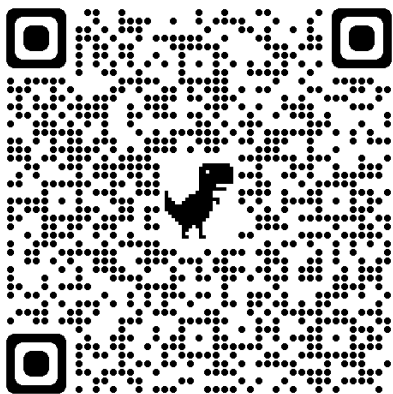
*b/ pred viac ako **dvoma súčasne prítomnými osobami.**“*

Trestný čin je spáchaný verejne, ak bol vykonaný aspoň jedným z týchto dvoch spôsobov.

Použitie počítačovej siete predstavuje z hľadiska spôsobu vykonania trestného činu HROMADNE ÚČINNÝ SPÔSOB PÁCHANIA.

To znamená, že aj pri zdieľaní statusu na sociálnej sieti ide o spôsob, ktorým je možné osloviť a poskytnúť informáciu väčšiemu počtu osôb. Pri použití počítačovej siete, respektíve sociálnej siete, nezáleží na počte osôb, ktorí status alebo komentár priamo aj prečítajú, alebo ďalej zdieľajú. Význam hromadne účinného spôsobu je v tom, že pre zodpovednosť osoby, ktorá odosiela svoj status alebo komentár, sa nevyžaduje, aby taký status alebo informácia v komentári aj naozaj na nejakých iných ľuďoch pôsobila. Stačí už len tá skutočnosť, že je možné na sociálnej sieti pôsobiť na ľudí.

Dve súčasne prítomné osoby z trestno-právneho hľadiska znamená, že trestný čin musí byť spáchaný pred minimálne tromi osobami. Trestný čin teda môžete spáchať aj v prostredí, ktoré nie je verejné. Môže ísť o triedu alebo aj o byt, kde sa stretnete s kamarátmi na párty.

Schvaľovanie trestného činu patrí do kategórie konaní, ktoré sa práve na sociálnej sieti javia ako nevinné komentovanie alebo prezentovanie názorov. Online komunikácia vyzerá na prvý pohľad ako uzavreté neosobné prostredie a človek sa na sociálnej sieti cíti bezpečne bez toho, aby si uvedomil následky svojho konania a vážnosť obsahu svojich statusov. Nemusí pri tom ísť iba o písomné komentáre. Zodpovedným za schvaľovanie trestného činu sa môžete stať aj pri nakrúcaní vlogov alebo blogov a dokonca stačí aj grafické alebo animované spracovanie schvaľovania. Základným faktom, ktorý si treba uvedomiť, je, že **na sociálnej sieti, v škole alebo pred kamarátmi konáte vždy VEREJNE.**

3. DROGY /Nedovolená výroba omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi/

NESTAŇ SA PÁCHATEĽOM

NEDOVOLENÁ VÝROBA OMAMNÝCH A PSYCHOTROPNÝCH LÁTOK, JEDOV ALEBO PREKURZOROV, ICH DRŽANIE ALEBO OBCHODOVANIE S NIMI.
(§ 171 TZ - DRŽANIE DROGY, § 172 TZ - OBCHODOVANIE S DROGAMI)

Základná skutková podstata § 171 ods. 1 Trestného zákona /DRŽANIE DROGY/

Kto neoprávnene prechováva omamnú látku (OL) alebo psychotropnú látku (PL) z rastliny rodu konopa pre vlastnú potrebu, potrestá sa odňatím slobody až na jeden rok.

Základné pojmy:

Prechovávanie pre vlastnú potrebu:

§ 135 ods. 1 Trestného zákona – *prechovávaním pre vlastnú potrebu sa rozumie mať neoprávnene v držbe po akúkoľvek dobu OL a PL v množstve, ktoré zodpovedá najviac trojnásobku obvykle jednorázovej dávky na použitie, a to pre osobnú spotrebu.*

§ 135 ods. 2 Trestného zákona – *prechovávaním pre vlastnú potrebu vo väčšom rozsahu sa rozumie mať neoprávnene v držbe po akúkoľvek dobu OL a PL v množstve, ktoré zodpovedá najviac desaťnásobku obvykle jednorázovej dávky na použitie, a to pre osobnú spotrebu.*

Osobná potreba je trestným právom definovaná ako osobná spotreba. To znamená najmä požívanie látok.

Obvykle jednorázova dávka:

Ide o odbornú kategóriu, ktorú sami nemusíte dokázať určiť, pretože sa zisťuje v špecializovaných pracoviskách Kriministického a expertízneho ústavu Policajného zboru prostredníctvom množstva účinnej látky. Preto sa nemôžete spoliehať iba na komerčne známe hodnoty množstva a váhy. Vy si môžete myslieť, že drogy máte pri sebe relatívne malé množstvo, ale po expertíze sa potvrdí, že drogy v jednotlivých dávkach je oveľa viac.

KONOPE

Základná skutková podstata počíta s postihom prechovávateľov alebo užívateľov marihuany. Trestný zákon tak reflektuje právo Európskej únie a nález Ústavného súdu Slovenskej republiky a umožňuje zníženie trestov v prípade prechovávania konope. **Ide o najčastejšiu drogu z prostredia mladých ľudí a práve jej dostupnosť a rozšírenie zvädza mladých k názoru, že mať pri sebe marihuanu pre svoju potrebu je bežná vec a to nie je trestné.** Oveľa nebezpečnejším, pomerne rozšíreným názorom, je, že marihuanu môžete bežne aj ponúkať alebo rozdávať iným osobám.

Základná skutková podstata § 172 ods. 1 Trestného zákona /OBCHODOVANIE S DROGAMI/

Trestného činu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi sa dopustí ten, kto neoprávnene prechováva po akúkoľvek dobu OL alebo PL z rastliny rodu konopa. Potrestá sa odňatím slobody na tri roky až sedem rokov.

Prechovávanie:

Na rozdiel od držby sa pri obchodovaní s drogami rozširuje aj chápanie pojmu prechovávanie. Tu už ide o **akékoľvek nakladanie s drogou**. V prostredí mladých ľudí ide najčastejšie o kúpu, predaj, zadováženie, sprostredkovanie drogy. Pritom **stačí, aby také konanie smerovalo voči jedinej inej osobe.**

Prechovávanie po akúkoľvek dobu:

Stačí, aby ste prechovávali drogu aj pár sekúnd. Treba si uvedomiť aj to, že na naplnenie podmienok prechovávanía, **nie je potrebné mať drogu priamo pri sebe**. Stačí, ak ju máte k dispozícii, to znamená, že ju môžete mať v taške, doma alebo na inom mieste, kde ku nej máte prístup.

Kvalifikované skutkové podstaty

§ 171 ods. 3 Trestného zákona /DRŽANIE DROGY/

Trestného činu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi sa dopustí ten, kto neoprávnene prechováva inú OL alebo PL /napr. pervitín/, ako je uvedené v odseku 1 pre vlastnú potrebu, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.

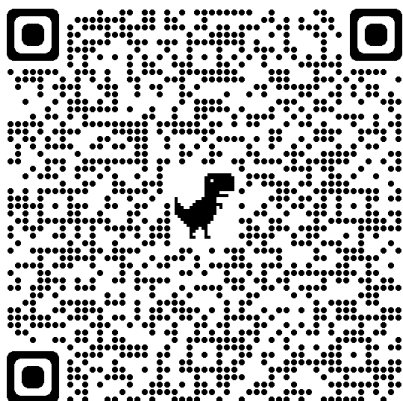
§ 172 ods. 3 Trestného zákona /OBCHODOVANIE S DROGAMI/

Trestného činu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi sa dopustí ten, kto neoprávnene prechováva po akúkoľvek dobu inú OL alebo PL /napr. pervitín/, ako je uvedené v odseku 1, potrestá sa odňatím slobody na tri až desať rokov.

Kvalifikovaná skutková podstata znamená, že **ide o závažnejšie druhy konaní**. V prípade drog sa závažnejšie konanie vzťahuje na prípady, kedy prechováate **iné drogy ako konope**. Môže to byť napríklad pervitín, ktorý sa stal pomerne dostupnou drogou v komunite mladých ľudí. Tu už si treba uvedomiť **dôsledky konania v podobe prísneho postihu a oveľa vyšších trestov**, ako je to pri konope.

Závažnejšie spôsoby spáchania:

Nie je výnimkou, že konanie, ktoré má znaky prechovávanía drogy, sa deje v školskom prostredí, teda medzi početnými skupinami, prípadne sa deje medzi viacerými osobami. Treba si uvedomiť, že na obchodovanie stačí už len to, že konáte s jednou osobou. Ak však svoje konanie rozšírite na viac kamarátov alebo iné cudzie osoby, tak už nastávajú podmienky závažným spôsobom páchania.

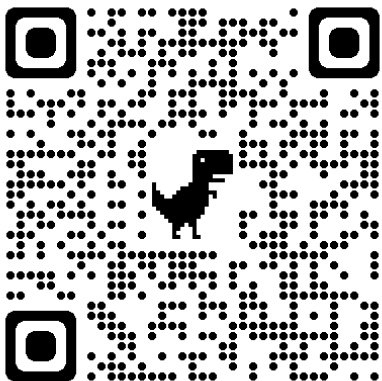

Spáchanie na viacerých osobách:

Viacerými osobami trestný zákon rozumie **najmenej tri osoby**. To znamená **presne tri osoby alebo viac ako tri osoby**. Ide o počet, ktorý sa v prostredí mladých ľudí veľmi ľahko dosahuje, a o to viac si treba uvedomiť vážnosť konania a jeho dôsledky.

Spáchanie na chránenej osobe: Chránenou osobou trestný zákon, okrem iných, rozumie aj **dieťa, teda osobu mladšiu ako 18 rokov**. V školskom prostredí je samozrejme, že väčšina osôb má menej ako 18 rokov. Ak budete prechovávať drogy a budete konať s takými osobami, tak spáchate trestný čin závažným spôsobom.

Pri tomto trestnom čine si treba uvedomiť jeho **vážne následky nielen pre toho, kto drogu má pre vlastnú potrebu, ale aj pre toho, kto sa rozhodne drogy ponúkať ďalej iným osobám. Zodpovedným nie je len predajca, ale aj ten kto kupuje.** A zároveň platí, že nie je potrebné drogy predávať, stačí aj ich sprostredkovanie alebo zadováženie bez potreby finančnej úhrady.

Držba a obchodovanie s drogami predstavujú samé o sebe závažné trestné činy, ktoré vykazujú znaky vyššej spoločenskej nebezpečnosti. A práve prostredie školy, komunita mladých ľudí a celkové prostredie študentov je náchylné na vplyv drog, ktoré sa môžu prvotne javiť ako neškodné (KONOPE). Právny poriadok Slovenskej republiky je však striktný a drogová trestná činnosť je pomerne prísne postihovaná.

4. ZATAJENIE VECI

NESTAŇ SA PÁCHATEĽOM

ZATAJENIE VECI
(§ 236 TRESTNÉHO ZÁKONA)

Základná skutková podstata § 236 ods. 1 Trestného zákona

Kto si prisvojí cudziu vec malej hodnoty, ktorá sa dostala do jeho moci nálezom, omylom alebo inak bez privolenia oprávnenej osoby, potrestá sa odňatím slobody až na jeden rok.

Základne pojmy.

Cudzia vec:

Ako už zo samotného pomenovania vyplýva, cudzia vec je vec, ktorá Vám nepatrí. Z hľadiska trestného práva ide o vec, ktorá nepatrí páchatelovi.

Prisvojenie:

Odňatie veci z dispozície vlastníka alebo inej osoby, ktorá ju má oprávnené, bez súhlasu, s úmyslom s ňou nakladať ako s vlastnou vecou.

Tu si treba uvedomiť, že pre dokonanie prisvojenia veci sa posudzuje aj úmysel si vec ponechať ako vlastnú. Nezáleží ani ako dlho bude disponovať s cudzou vecou. Pre zodpovednosť sa posudzuje fakt, že ste mali možnosť trvale s ňou disponovať. Trvale zas vyjadruje časový dej, ktorý môže byť aj celkom krátky.

Vec malej hodnoty:

Malou hodnotou sa v Trestnom zákone vyjadruje škoda, respektíve suma, ktorá prevyšuje sumu 266 €. V súčasnosti, v čase moderných technológií, je pomerne vysoký predpoklad, že veci, ktoré mladí ľudia v prostredí školy a celkovo vo svojich komunitách používajú, majú oveľa vyššiu hodnotu ako je suma 266 €. Môže ísť napríklad aj o mobilný telefón.

Pre posúdenie konania, za ktoré môžete niesť trestnoprávnu zodpovednosť, si treba uvedomiť aj tenkú hranicu medzi trestným činom zatajenia veci a krádežou, ktorá už je prísnejšie postihovaná.

Veci, ktoré nájdete alebo ktoré sa k Vám dostanú omylom, napríklad nesprávnym doručením, majú vždy svojho vlastníka. Rozdielom tu môže byť prípad, keď Váš spolužiak si len odloží mobilný telefón v triede a vy si ho prisvojíte a budete tvrdiť, že ste ho našli a považovali za stratený. Ak si taký telefón ponecháte, tak sa vystavíte aj podozreniu z krádeže.

5. EXTRÉMIZMUS

NESTAŇ SA PÁCHATEĽOM

EXTRÉMIZMUS
(§ 140a TRESTÉHO ZÁKONA)

Základné skutkové podstaty § 140a Trestného zákona:

Trestné činy extrémizmu sú trestné činy Založenie, podpora a propagácia hnutia smerujúceho k potlačeniu základných práv a slobôd podľa § 421, Prejav sympatie k hnutiu smerujúcemu k potlačeniu základných práv a slobôd podľa § 422, Výroba extrémistického materiálu podľa § 422a, Rozširovanie extrémistického materiálu podľa § 422b, Prechovávanie extrémistického materiálu podľa § 422c, Popieranie a schvaľovanie holokaustu, zločinov politických režimov a zločinov proti ľudskosti podľa § 422d, Hanobenie národa, rasy a presvedčenia podľa § 423, Podnecovanie k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti podľa § 424, Apartheidu a diskriminácia skupiny osôb podľa § 424a a trestný čin spáchaný z osobitného motívu podľa § 140 písm. e).

§ 422 ods. 1 Trestného zákona – Prejav sympatie k hnutiu smerujúcemu k potlačeniu základných práv a slobôd

Kto verejne alebo na mieste verejnosti prístupnom, najmä používaním zástav, odznakov, rovnôšiat alebo hesiel, prejavuje sympatie ku skupine, k hnutiu alebo ideológii, ktorá smeruje alebo v minulosti smerovala k potlačeniu základných práv a slobôd osôb, alebo ktorá hlása rasovú, etnickú, národnostnú, náboženskú nenávisť, potrestá sa odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky.

§ 422a ods. 1 Trestného zákona – Výroba extrémistického materiálu

Kto vyrába extrémistický materiál alebo sa podieľa na takejto výrobe, potrestá sa odňatím slobody na tri roky až šesť rokov.

§ 422b ods. 1 Trestného zákona – Rozširovanie extrémistického materiálu

Kto rozmnožuje, prepravuje, zadávaže, sprístupňuje, uvádza do obehu, dováža, vyváža, ponúka, predáva, zasiela alebo rozširuje extrémistický materiál, potrestá sa odňatím slobody na jeden rok až päť rokov.

§ 422c Trestného zákona – Prechovávanie extrémistického materiálu

Kto prechováva extrémistický materiál, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.

Trestnoprávny základ:

§ 140 písm. e)

Spáchanie trestného činu z nenávisti voči skupine osôb alebo jednotlivcovi pre ich skutočnú alebo domnelú príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, etnickej skupine, pre ich skutočný alebo domnelý pôvod, farbu pleti, pohlavie, sexuálnu orientáciu, politické presvedčenie alebo náboženské vyznanie.

Základne pojmy:

Pri týchto trestných činoch si treba uvedomiť, že **patria do skupiny trestných činov extrémizmu** a jedná sa o **závažné trestné činy** ohrozujúce základne práva a slobody a rovnoprávnosť ľudí. Ich podstata spočíva v symbolike rôznych skupín, hnutí alebo ideológií, ktorých činnosť smerovala, alebo smeruje proti právam a slobodám.

Z hľadiska závažnosti je treba uvedomiť si rozsah pojmov, ako je verejné páchanie trestného činu alebo páchanie na mieste verejnosti prístupnom.

Extrémizmus:

V trestnoprávnej klasifikácii ide o všeobecný pojem, ktorý vo svojom význame obsahuje niekoľko trestných činov. Ide o trestné činy, ktoré majú spoločné označenie trestné činy extrémizmu. Preto v podstate samotný trestný čin extrémizmu neexistuje. Zodpovednosť za trestný čin, ktorý bude považovaný za extrémizmus, je posudzovaná Vaším osobným motívom.

Extrémistický materiál:

Extrémistickým materiálom Trestný zákon rozumie písomné, grafické, obrazové, zvukové alebo obrazovo-zvukové vyhotovenie:

- textov a vyhlásení, zástav, odznakov, hesiel alebo symbolov, skupín a hnutí, ktoré smerujú, alebo v minulosti smerovali k potláčaniu základných ľudských práv a slobôd,
- programov alebo ideológií skupín a hnutí, ktoré smerujú alebo v minulosti smerovali k potláčaniu základných ľudských práv a slobôd,
- obhajujúce, podporujúce alebo podnecujúce nenávisť, násilie alebo neodôvodnene odlišné zaobchádzanie voči skupine osôb, alebo jednotlivcovi pre ich príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, farbe pleti, etnickej skupine, pôvodu rodu alebo pre ich náboženské vyznanie, ak je zámenkou pre predchádzajúce dôvody, alebo,
- ospravedlňujúce, schvaľujúce, popierajúce alebo hrubo zľahčujúce genocídium, zločiny proti mieru, zločiny proti ľudskosti, alebo vojnové zločiny, ak bol páchatel', alebo účastník tohto činu odsúdený právoplatným rozsudkom medzinárodného súdu zriadeného na základe medzinárodného práva verejného, ktorého právomoc uznala Slovenská republika, alebo právoplatným rozsudkom súdu Slovenskej republiky.

Pri výrobe extrémistických materiálov nerozhoduje ani to, či ich páchatel' vyrobí iba pre svoje potreby; **trestná je už samotná výroba.**

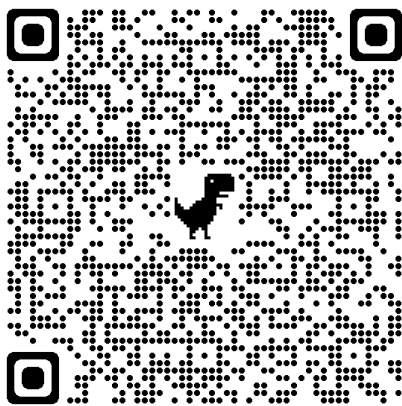
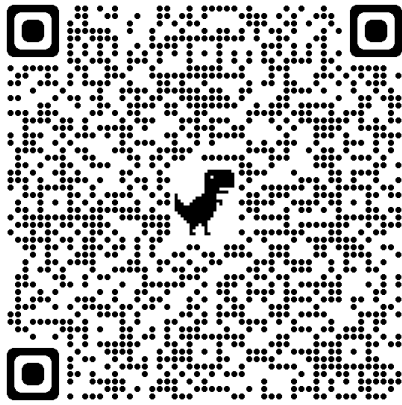
Môže ísť o rôznych materiál s extrémistickým obsahom. Písomné, grafické, obrazové dokonca aj zvukové vyhotovovanie rôznych textov, hesiel, symbolov známych hnutí. To všetko patrí do kategórie extrémistického materiálu.

Prejavovanie sympatií

Vyjadrovanie pozitívneho názoru alebo vzťahu k hnutiam, skupinám, alebo ideológiám s extrémistickým obsahom. Tak, ako aj pri iných trestných činoch, je aj tu potrebné poukázať na **nebezpečnosť používania sociálnych sietí** na šírenie extrémistických prejavov. Práve komunita mladých ľudí je citlivá na extrémistické ideológie a prejav sympatií na sociálnych sieťach považujú mladí ľudia za akúsi formu odvahy alebo zvýraznenia vlastnej osoby. **Neuvedomujú si pritom verejný dosah takýchto prejavov.**

Pri rozširovaní je potrebné opäť zdôrazniť využívanie hromadne účinného spôsobu formou sociálnych sietí. **Dosah extrémistických prejavov na internete je automaticky verejný**, a tým sa zvyšuje závažnosť činu a aj možný postih v podobe vysokých trestov.

Už aj samotné **prechovávanie extrémistického materiálu** po akúkoľvek dobu sa považuje za trestný čin. Za trestný čin; či už taký materiál páchatel' ukryje alebo ho prepravuje na iné

miesto, nezáleží pritom, či ide o vlastný materiál páchatel'a, alebo, či sa do jeho dispozície dostal iným spôsobom. Rozhoduje iba samotné disponovanie.

Osobný motív:

Extrémizmus obsahuje viaceré motívy, ktoré môžu viesť Vaše konanie. Pre zodpovednosť postačuje preukázanie čo i len jedného z uvedených nenávisťných motívov. Tu si teba však uvedomiť aj možné následky pre osoby, ktoré by sa na konaní páchatel'a podieľali. Ak sa napríklad skupina študentov stretne pri príležitosti bitky, kde jeden študent napadne iného, napríklad rómskeho študenta a bude pri tom ešte vykrikovať hanlivé prejavy na jeho etnikum a ostatní ho budú v tom podporovať, tak môže v konečnom dôsledku ísť o spolupáchateľstvo, pretože všetci zúčastnení boli uzročení s extrémistickým motívom páchatel'a.

Extrémizmus je najmä v súčasnej dobe pomerne citlivou a rozšírenou témou. V prostredí komunity mladých ľudí a využitím dostupných technológií a sociálnych sietí sa extrémistické nálady šíria veľmi rýchlo. Komentovanie, statusy, videá a iné prejavy na sociálnej sieti môžu veľmi rýchlo spôsobiť, že z nevinnej zábavy bude vyvedená trestnoprávna zodpovednosť voči viacerým osobám bez toho, aby si to na začiatku svojho konania uvedomili.

6. VYDIERANIE

NESTAŇ SA PÁCHATEĽOM

VYDIERANIE
(§ 189 TRESTNÉHO ZÁKONA)

Základná skutková podstata § 189 ods. 1 Trestného zákona

Kto iného násilím, hrozbou násilia alebo hrozbou inej ťažkej ujmy núti, aby niečo konal, opomenul alebo trpel, potrestá sa odňatím slobody na dva roky až šesť rokov.

Základné pojmy:

Vydieranie primárne smeruje proti slobodnému rozhodovaniu iného človeka.

Násilie:

Trestný čin je spáchaný násilím, ak páchatel' použije na jeho spáchanie fyzické násilie proti telesnej integrite inej osoby alebo, ak je spáchaný na osobe, ktorú páchatel' uviedol do stavu bezbrannosti ľst'ou, alebo ak páchatel' použil násilie proti veci iného.

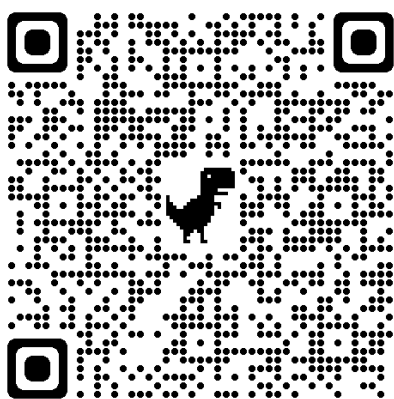
Hrozba násilia:

Tu treba rozumieť hrozenie inému bezprostredným násilím alebo násilím, ktoré bude vykonané v budúcnosti. Zároveň je dôležité si uvedomiť, že osoba, ktorej adresujete hrozbu, nemusí byť ani prítomná priamo v čase a na mieste vyslovenia hrozby. Hrozba dokonca nemusí smerovať ani priamo voči osobe. Môžete hroziť aj poškodením alebo zničením majetku, alebo môžete hroziť, že ublížite jeho blízkej osobe.

Pri zodpovednosti za vydieranie je dôležitý aj cieľ páchatel'a, ktorým je nútenie iného, aby niečo konal, opomenul alebo, aby niečo strpel pod vplyvom vydierania. Ak by ste niekomu hrozili násilím preto, že mu chcete zobrať nejakú jeho vec, tak by ste sa dopustili trestného činu lúpeže a nie vydierania.

Vydieraním môže byť, napríklad už aj hrozba spolužiakovi, že ho zbijete, ak Vám nedonesie peniaze alebo nejakú inú jeho vec. Alebo, ak mu budete hroziť bitkou, ak sa pred celou triedou nevyzlečie z oblečenia. **Pre zodpovednosť za vydieranie nie je potrebné, aby druhá osoba reálne aj vykonala to, čo od neho páchatel' požaduje.** Stačí už iba samotné násilné konanie alebo hrozba voči inej osobe.

Určité formy vydierania sú pomerne rozšírené v komunite mladých ľudí a často majú aj extrémistický motív, čo len zvyšuje ich nebezpečnosť. **Vydieranie je možné páchať aj cez**

sociálne siete, pretože samotná hrozba násilím nemusí prebiehať priamo zoči-voči. **Svoje prejavy na sociálnej sieti a na internete treba dôkladne zvažovať a myslieť na prísne následky protiprávných konaní.** Medzi mladými ľuďmi je vydieranie často motivované aj sexuálnym motívom, a tu treba byť na pozore, lebo hranica medzi vydieraním a závažnými sexuálnymi trestnými činmi môže byť tenká. Príkladom môže byť spoločná párty, kde skupina mladíkov zo zábavy donúti slabšieho chlapca, aby súložil pre ich zábavu s nejakou spolužiačkou. Pri tom však nezáleží, či k súložiu dôjde. Stačilo by už len hrozenie násilím, že ak sa o to nepokúsi, tak dostane bitku.

Zároveň je potrebné brať do úvahy aj riziko naplnenia znakov prísnejšej kvalifikácie. Prostredie mladých ľudí sa vyznačuje nízkou vekovou hranicou. A **spolužiak alebo kamarát, ktorý je obeťou vydierania, je vo väčšine prípadov mladší ako 18 rokov** a z hľadiska trestného práva **má postavenie chránenej osoby**, čo už posúva hranicu trestu až na desať rokov odňatia slobody.

7. ŠÍRENIE POPLAŠNEJ SPRÁVY

NESTAŇ SA PÁCHATEĽOM

ŠÍRENIE POPLAŠNEJ SPRÁVY
(§ 361 TRESTNÉHO ZÁKONA)

Základné skutkové podstaty § 361 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona

Kto úmyselne spôsobí nebezpečenstvo vážneho znepokojenia aspoň časti obyvateľstva nejakého miesta tým, že rozširuje poplašnú správu, ktorá je nepravdivá, alebo sa dopustí iného obdobného konania spôsobilého vyvolať také nebezpečenstvo, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.

Kto správu alebo iné obdobné konanie uvedené v odseku 1, hoci vie, že sú nepravdivé a môžu vyvolať opatrenie vedúce k nebezpečenstvu vážneho znepokojenia aspoň časti obyvateľstva nejakého miesta, oznámi právnickej osobe alebo Policajnému zboru alebo inému štátnemu orgánu, alebo hromadnému informačnému prostriedku, potrestá sa odňatím slobody na jeden rok až päť rokov.

Základné pojmy:

Poplašná správa:

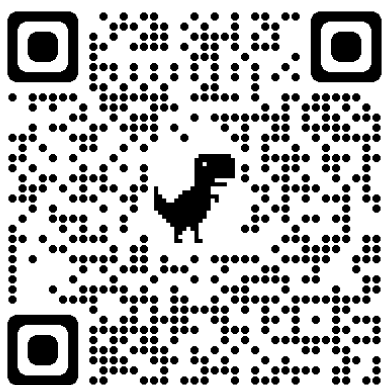
Jej obsah môže vyvolať strach, úzkosť, paniku a podobné stavy. Pritom sa môže týkať rôznych skutočností, či už z minulosti, prítomnosti, ale aj z budúcnosti. Z hľadiska pravdivosti správy stačí, že nezodpovedá skutočnosti alebo skutočnosť značne skresľuje.

Časť obyvateľstva:

Ide o neurčitý počet. Treba si však uvedomiť, že z hľadiska trestného práva a posudzovania zodpovednosti sa skupiny osôb rátaajú už od počtu troch. **Pri šírení poplašnej správy pôjde prevažne o väčšie počty** vzhľadom na to, že sa tieto konania prevažne prejavujú vo forme oznamovania kritických udalostí v priestoroch s hromadnou účasťou osôb. Napríklad v škole alebo v obchodných domoch.

Rozširovanie:

Tu treba opäť zdôrazniť, že okrem bežných spôsobov komunikácie, je v prostredí mladých ľudí využívaná **prevažne mobilná a počítačová forma aj prostredníctvom sociálnych sietí**. Aj pôvodne neškodná zábava, kedy si v statuse vymyslíte nejakú katastrofickú udalosť, môže v konečnom dôsledku naplniť znaky poplašnej správy.

Oznámenie:

Oproti rozširovaniu ide v podstate o **jednoduchší spôsob spáchania avšak s oveľa prísnejším postihom**. Rozširovanie je závislé na konaní samotného páchatel'a, kedy sám poplašnú správu rozširuje.

Pri oznámení stačí, ak poplašnú správu oznámite napríklad Policajnému zboru alebo do médií. Treba zdôrazniť, že **trestným je už samotné oznámenie takej správy.**

Pri poplačnej správe je treba poukázať aj na stav krízovej situácie. **V čase krízovej situácie postačuje, ak poplašnú správu rozširuje osoba z nedbanlivosti** a vystaví sa možnému postihu za trestný čin s trestnou sadzbou až troch rokov odňatia slobody.

Šírenie poplašných správ je práve v súčasnej dobe výrazne rozšírené a podmienené rôznymi formami dezinformácií, ktoré sú spôsobilé vyvolať znepokojenie u veľkého počtu obyvateľov. **Pri používaní sociálnych sietí, vydávaní statusov, si treba uvedomiť ich hromadný dosah a vážnosť následkov, ktoré môžu spôsobiť.**

8. VÝTRŽNÍCTVO

NESTAŇ SA PÁCHATEĽOM

VÝTRŽNÍCTVO
(§ 364 TRESTNÉHO ZÁKONA)

Základná skutková podstata § 364 ods. 1 Trestného zákona

Kto sa dopustí slovne alebo fyzicky, verejne alebo na mieste verejnosti prístupnom hrubej neslušnosti, alebo výtržnosti najmä tým, že

a) napadne iného,

b) hanobí štátny symbol,

c) hanobí historickú alebo kultúrnu pamiatku,

d) hrubým spôsobom ruší priebeh verejného podujatia, najmä nedovoleným použitím pyrotechnického výrobku, násilným poškodením sedadla alebo časti športového zariadenia slúžiacej na oddelenie sektorov, vhadením nebezpečného predmetu na športovisko, alebo na iné miesto konania podujatia, alebo

e) vyvoláva verejné pohoršenie vykonávaním pohlavného styku, alebo vykonávaním sexuálneho exhibicionizmu, alebo iných patologických sexuálnych praktík, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.

Základné znaky:

Trestný čin výtržníctva sa vyznačuje pomerne rozsiahlou terminológiou. Základným faktom pri všetkých spôsoboch spáchania je, že **smerujú proti medziludským vzťahom a určitým zásadám slušného správania** na verejnosti alebo na mieste verejnosti prístupnom. Tieto chránené záujmy sa označujú aj ako **verejný poriadok**.

Výtržnosť:

Konanie, ktoré závažnejším spôsobom narúša verejný poriadok a pokoj. Spravidla ide o násilné konanie, ale nie je to podmienkou.

Miesto verejnosti prístupné:

Každé miesto, kam má prístup široký okruh ľudí a kde sa spravidla zdržiava viac ľudí, ktorí môžu výtržnosti postrehnúť. **Školský areál alebo rôzne podniky, námestia alebo verejné kultúrne alebo športové podujatia – to sú miesta, ktoré možno označiť ako verejne prístupné.**

Výtržnosti sú často zamieňané s priestupkami proti občianskemu spolunažívaniu. Dôležitým faktorom, ktorým sa práve tento rozdiel posudzuje, je nebezpečnosť činu a celková závažnosť konania.

Pri konkrétnom konaní sa teda bude posudzovať hlavne:

- **intenzita a priebeh útoku, okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, pohnútky páchatel'a, následky konania, ako aj samotná osoba páchatel'a.**

Práve v komunite mladých ľudí, prípadne v priestoroch školy alebo na rôznych kultúrnych a športových podujatiach, sa môžu mladistvé osoby dopúšťať konaní,

ktoré sa im môžu javiť ako zábava, aj keď majú násilnú povahu.

Nebezpečnosť takého konania zvyšuje už len to, že vo väčšine prípadov smeruje voči osobám mladším ako 18 rokov, ktoré majú postavenie chránenej osoby. Výnimkou nie je ani to, keď mladí ľudia svoje konanie natáčajú na video a zdieľajú na sociálnej sieti, aby sa pochválili domnelým hrdinstvom. Tým sa nebezpečenstvo ich výtržníctva len zvyšuje.

9. SEXUÁLNE ZNEUŽÍVANIE

NESTAŇ SA PÁCHATEĽOM

SEXUÁLNE ZNEUŽÍVANIE
(§ 201, 201a, 201b TRESTNÉHO ZÁKONA)

Základné skutkové podstaty

§ 201 ods. 1 Trestného zákona

Kto vykoná súlož s osobou mladšou ako pätnásť rokov, alebo kto takú osobu iným spôsobom sexuálne zneužije, potrestá sa odňatím slobody na tri roky až desať rokov.

§ 201a Trestného zákona

Kto prostredníctvom elektronickej komunikačnej služby navrhne dieťaťu mladšiemu ako pätnásť rokov osobné stretnutie v úmysle spáchať na ňom trestný čin sexuálneho zneužívania alebo trestný čin výroby detskej pornografie, pričom sám nie je dieťaťom, potrestá sa odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky.

§ 201b ods. 1 Trestného zákona

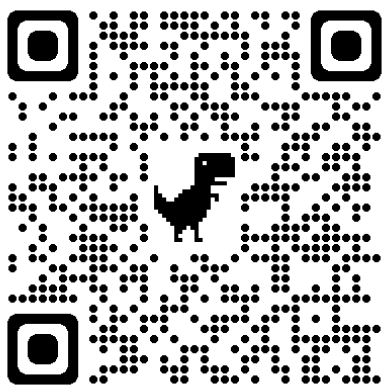
Kto zneužije dieťa mladšie ako pätnásť rokov v úmysle vyvolania sexuálneho uspokojenia jeho účasťou na sexuálnych aktivitách alebo sexuálnom zneužití, hoci sa na nich takéto dieťa nemusí priamo zúčastňovať, alebo kto umožní také jeho zneužitie, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.

Základne pojmy:

Trestné činy, ktoré patria do kategórie sexuálneho násillia, predstavujú širšiu kategóriu ako je iba sexuálne zneužívanie. Ich výpočet je široký, ale základným faktorom vyjadrujúcim ich závažnosť, je **mravný a telesný vývoj osôb mladších ako pätnásť rokov**. Tieto osoby sú chránené bez ohľadu na ich zrelosť, bez ohľadu na to, či k sexuálnemu zneužitiu došlo na základe citov alebo ich vlastného súhlasu.

Iný spôsob sexuálneho zneužitia:

Ide o rôzne zásahy do takzvanej pohlavnej sféry alebo integrity osoby, ktoré nie sú súložou. Môže to byť ohmatávanie tela alebo pohlavných orgánov, prípadne iné sexuálne praktiky ako napríklad orálny sex. **Tu je potrebné si uvedomiť, že tento zásah nemusí vykonať iba páchatel', ale aj samotná zneužitá osoba.**

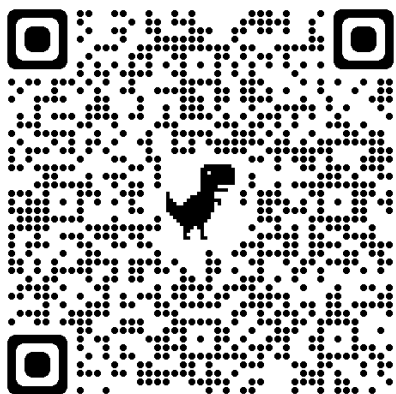

Zodpovednosť páchatel'a:

Pozor na výnimku z trestnoprávnej zodpovednosti. Trestná zodpovednosť za sexuálne zneužívanie nastáva dovŕšením pätnásteho roku.

Pri zohľadnení inej sexuálnej orientácie platí, že za súlož sa považuje iba pohlavný styk osôb rôzneho pohlavia. Ak by bol páchatel' rovnakého pohlavia, tak by sa dopustil iného spôsobu sexuálneho zneužitia.

Používanie sociálnych sietí a internetu, prípadne mobilnej komunikácie, sa aj v tomto prípade javí ako neškodný spôsob, kedy sa osoba môže anonymne dostať k osobe mladšej ako pätnásť rokov. Treba si však uvedomiť aj **osobitnú zodpovednosť za rôzne formy sexuálne motivovaných správ, návrhov alebo útokov prostredníctvom internetu**. Pre zodpovednosť za takéto sexuálne zneužívanie **stačí už iba samotný návrh**, ktorý je smerovaný inej osobe.

Sexuálne zneužívanie v komunite mladých ľudí je mimoriadne rizikovým konaním a často prebieha práve na internete. Jeho závažnosť sa zvyšuje aj tým, že často ide o súbeh iných trestných činov, ktoré ako celok tvoria samostatnú skupinu definovanú trestným právom ako **kyberšikana**.

10. DETSKÁ PORNOGRAFIA

NESTAŇ SA PÁCHATEĽOM

DETSKÁ PORNOGRAFIA
(§ 368, 369, 370 TRESTNÉHO ZÁKONA)

Základné skutkové podstaty

§ 368 ods. 1 Trestného zákona /VÝROBA/

Kto využije, získa, ponúkne alebo inak zneužije dieťa na výrobu detskej pornografie, alebo detského pornografického predstavenia, alebo umožní také jeho zneužitie, alebo sa inak podieľa na takejto výrobe, potrestá sa odňatím slobody na štyri roky až desať rokov.

§ 369 ods. 1 Trestného zákona /ROZMNOŽOVANIE/

Kto rozmnožuje, prepravuje, zadovážuje, sprístupňuje alebo inak rozširuje detskú pornografiu, potrestá sa odňatím slobody na jeden rok až päť rokov.

§ 370 ods. 1 Trestného zákona /PRECHOVÁVANIE/

Kto prechováva detskú pornografiu alebo kto koná v úmysle získať prístup k detskej pornografii prostredníctvom elektronickej komunikačnej služby, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.

Základne pojmy:

Pri trestných činoch detskej pornografie je potrebné zdôrazniť trestnoprávnu charakteristiku **dietťa**, ktorým je v zmysle trestného zákona **osoba mladšia ako osemnásť rokov**.

Práve v komunite mladých ľudí na školách je predpoklad, že tak **páchateľmi, ako aj obeťami sú osoby mladšie ako osemnásť rokov**. Často si to sami mladí ľudia neuvedomujú a konajú s pocitom menšej zodpovednosti aj v prípade, že si napríklad medzi sebou zdieľajú obnažené fotky svojej spolužiačky.

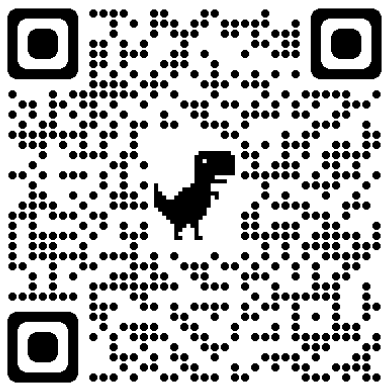
Výroba pornografie:

Na prvý pohľad neškodné vytvorenie fotografie priateľky, ktoré môže byť vykonané aj pod vplyvom citov, môže mať za následok vyvodenie zodpovednosti za výrobu pornografie. **Výrobou je akékoľvek zhotovenie v podobe filmov, fotografie a podobne.**

Rozširovanie, rozmnožovanie, preprava, zadováženie, sprístupňovanie pornografie:

Akákoľvek činnosť, ktorou sa pornografia sprístupňuje iným osobám, vyhotovovanie kópií, výmena, kúpa, premietanie videa alebo fotografií. Výpočet konaní, ktoré majú trestnoprávny charakter vo vzťahu k detskej pornografii, je pomerne široký a ich obsahom sú činnosti, ktoré mladí ľudia vykonávajú bez toho, aby si uvedomili ich dosah a závažnosť.

Prechovávanie pornografie:

Držba pornografie po akýkoľvek čas. Mladí ľudia disponujú modernými technológiami, ktoré im umožňujú filmovanie, fotografovanie a iné činnosti. Neuvedomujú si, že aj ponechanie obnaženej fotografie kamarátky mladšej ako osemnásť rokov, by už mohlo naplniť znaky trestného činu.

Závažnosť trestných činov detskej pornografie sa stupňuje využívaním internetu a sociálnych sietí a často je súčasťou aj iných konaní, ktoré sú charakterizované ako **kyberšikana**.

11. OHOVÁRANIE

NESTAŇ SA PÁCHATEĽOM

OHOVÁRANIE
(§ 373 TRESTNÉHO ZÁKONA)

Základná skutková podstata § 373 ods. 1 Trestného zákona

Kto o inom oznámi nepravdivý údaj, ktorý je spôsobilý značnou mierou ohroziť jeho vážnosť u spoluobčanov, poškodiť ho v zamestnaní, v podnikaní, narušiť jeho rodinné vzťahy alebo spôsobiť mu inú vážnu ujmu, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.

Základné pojmy:

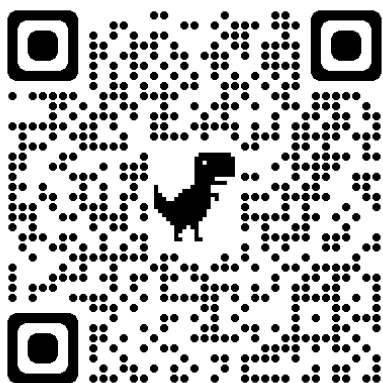
Nepravdivý údaj:

Údaj, ktorý nezodpovedá skutočnosti. Taký údaj sa môže týkať konania osoby, jeho vlastností, názorov, presvedčenia alebo iných skutočností o osobe.

Oznámiť údaj:

Oznámenie predstavuje v podstate akúkoľvek formu, či už telefonickú, písomnú, alebo aj elektronickú. **Pritom postačuje, že taký nepravdivý údaj sa oznámi jednej osobe.**

Dôležitým znakom pri ohováraní je, že nepravdivý údaj, ktorý sa oznámi, môže vyvolať následky uvedené v Trestnom zákone. Preto nie je dôležité, koľko ľudí sa o takom nepravdivom údaji dozvie, ale dôležité je to, že je možné ním poškodiť inej osobe.

Závažnosť ohovárania v prostredí mladých ľudí sa zvyšuje práve využitím sociálnych sietí a internetu. Nepravdivé údaje sa cestou sociálnych sietí dostanú k pomerne širokému počtu ľudí. Tu je potrebné zdôrazniť pojmy, ako je **verejné spáchanie trestného činu** alebo **spáchanie z osobitného motívu**. Naplniť znaky verejného spôsobu páchania trestného činu ohovárania, je naozaj jednoduché práve na internete. Páchatel' si to ani neuvedomí a zábava, pri ktorej sa chcel vysmiať kamarátovi, sa odrazu stane závažným skutkom ohovárania, za ktorý mu bude hroziť vysoký trest.

12. POŠKODZOVANIE CUDZEJ VECI

NESTAŇ SA PÁCHATEĽOM

POŠKODZOVANIE CUDZEJ VECI
(§ 245, 246 TRESTNÉHO ZÁKONA)

Základné skutkové podstaty

§ 245 ods. 1 Trestného zákona

Kto zničí, poškodí alebo urobí neupotrebitel'nou cudziu vec a spôsobí tak na cudzom majetku malú škodu, potrestá sa odňatím slobody až na jeden rok.

§ 246 ods. 1 Trestného zákona

Kto poškodí cudziu vec tým, že ju postrieka, pomaluje, popíše farbou alebo inou látkou, potrestá sa odňatím slobody až na jeden rok.

Základné pojmy:

Zničenie:

Zlikvidovanie podstaty veci tak, že už nie je naďalej schopná plniť svoj účel.

Poškodenie:

Trvalé alebo aj dočasné zníženie hodnoty veci, alebo časti veci v takej miere, že vec naďalej nemôže plniť svoje funkcie, alebo ich môže plniť iba po oprave.

Neupotrebitel'ná vec:

Podstatné zníženie kvality veci tak, že vec nemôže plniť svoje pôvodné funkcie alebo poslanie.

Poškodzovanie cudzej veci vo svojej druhej podobe definuje trestné právo ako **sprejerstvo**, ktorým páchatel' poškodzuje cudziu vec. Zvyčajne pôjde o poškodenie vo forme zníženia hodnoty veci, ktoré si bude vyžadovať opravu alebo úpravu.

13. OPAKOVANÁ KRÁDEŽ

NESTAŇ SA PÁCHATEĽOM

Minule som si v potravinách ukradol niečo pod zub, riešili to zelení. Dnes som mal chuť na energeták... no čo, zas to bude priestupok. Nič mi nemôžu.

Pozor!

Pokiaľ si bol za krádež postihnutý a kradneš znova v priebehu 12 mesiacov, môžeš sa dopustiť trestného činu Krádeže, už to nebude priestupok.

OPAKOVANÁ KRÁDEŽ

(§ 212, ods. 1 písmeno g) TRESTNÉHO ZÁKONA)

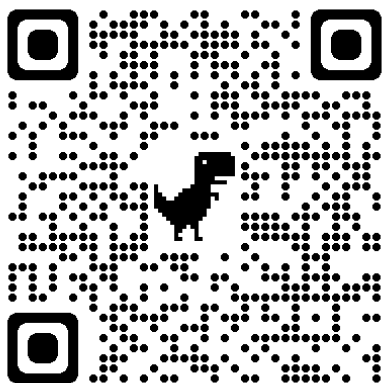
Základná skutková podstata § 212 ods. 1 písm. g) Trestného zákona

Kto si prisvojí cudziu vec tým, že sa jej zmocní a bol za obdobný čin v predchádzajúcich dvanástich mesiacoch postihnutý, potrestá na odňatím slobody až na dva roky.

Základné pojmy:

Postihnutie:

Krádež patrí k základným majetkovým trestným činom. Pomenovanie opakovaná krádež je pracovným pojmom trestného práva, ktorý vyjadruje skutočnosť, že osoba sa konania majúceho znaky krádeže dopustí opakovane, v zákonom určenom časovom období dvanástich mesiacov. **Postihnutie za čin sa preukazuje uložením sankcie za priestupok** alebo správny delikt. V komunite mladých ľudí pôjde samozrejme o sankcie za priestupok.

Tu je potrebné si uvedomiť, že ak ste boli v priebehu dvanástich mesiacoch postihnutý za priestupok proti majetku, ktorého ste sa dopustili formou krádeže, tak pri ďalšom takom skutku už budete zodpovední za trestný čin krádeže. A to bez ohľadu na výšku škody.

14. NEBEZPEČNÉ VYHRÁŽANIE

NESTAŇ SA PÁCHATEĽOM

NEBEZPEČNÉ VYHRÁŽANIE
(§ 360 TRESTNÉHO ZÁKONA)

Základná skutková podstata § 360 ods. 1 Trestného zákona

Kto sa inému vyhráza smrťou, ťažkou ujmom na zdraví alebo inou ťažkou ujmom takým spôsobom, že to môže vzbudiť dôvodnú obavu, potrestá sa odňatím slobody až na jeden rok.

Základné pojmy

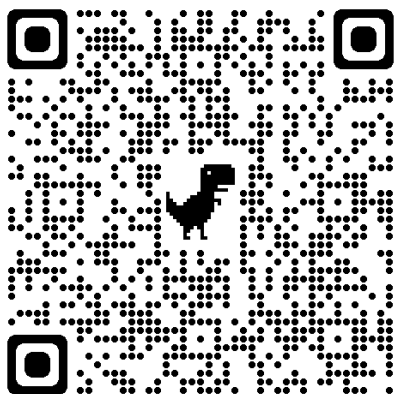
Vyhrážka:

Vyjadrenie, že páchateľ spôsobí nejakú ujmu, ktorá môže mať podobu smrti, ťažkej ujmy na zdraví alebo inej ťažkej ujmy. **Vyhrážanie väčšinou smeruje voči jednej osobe.** Ak sa však páchateľ naraz vyhráza viacerým osobám, tak môže ísť o **závažnejší skutok násillia proti skupine obyvateľov.**

Pre dokonanie vyhrážania **postačuje aj to, ak páchateľ napríklad povie osobe, že zajtra po príchode do školy si ju nájde a zbije.** Treba zároveň zdôrazniť, že vyhrážka samotná nemusí byť osobe vyslovená priamo. **Niekedy postačuje, ak vyhrážku zašlete cez sociálnu sieť** alebo sa osoba o vyhrážke dozvie od iného, napríklad od svojho kamaráta.

Dôvodná obava:

Dôvodnosť obavy sa posudzuje vždy individuálne, podľa konkrétneho prípadu s ohľadom na osobu páchateľa a jeho obeť. **Nie vždy sa hodnotí iba fyzická prevaha.** Záleží na rôznych okolnostiach konania, napríklad, či môže byť hrozba naplnená okamžite, či má páchateľ prostriedky, schopnosti a predpoklady na vykonanie toho, čím sa vyhráza a podobne.

Samotné vyhrážanie smeruje primárne proti medziľudským vzťahom. Jeho závažnosť sa pohybuje od priestupku až po závažné spôsoby spáchania trestného činu. Vo vzťahu ku komunite mladých ľudí si však treba opäť uvedomiť, že **vo väčšine prípadov bude poškodenou osobou osoba mladšia ako 18 rokov**, a teda podľa Trestného zákona **chránená osoba**, čo výrazne zvyšuje posudzovanie závažnosti konania páchateľa a aj skutky, ktoré sa Vám môžu javiť ako nevýrazne, môžu vzbudiť o mladšej osobe takú obavu, že bude vyhodnotená ako dôvodná.

NESTAŇ SA PÁCHATEĽOM

KYBERŠIKANA
(§ 360a, 360b TRESTNÉHO ZÁKONA)

Základné skutkové podstaty/napríklad/:

§ 360a ods. 1 písm. c) Trestného zákona – Nebezpečné prenasledovanie

Kto iného dlhodobo prenasleduje takým spôsobom, že to môže vzbudiť dôvodnú obavu o jeho život alebo zdravie, život alebo zdravie jemu blízkej osoby, alebo podstatným spôsobom zhoršiť kvalitu jeho života, tým, že ho kontaktuje prostredníctvom tretej osoby alebo elektronickej komunikačnej služby, písomne alebo inak proti jeho vôli.

§ 360b ods. 1 Trestného zákona – Nebezpečné elektronické obťažovanie

Kto úmyselne prostredníctvom elektronickej komunikačnej služby, počítačového systému alebo počítačovej siete podstatným spôsobom zhorší kvalitu života iného tým, že

a) ho dlhodobo ponižuje, zastrahuje, neoprávnene koná v jeho mene alebo dlhodobo inak obťažuje, alebo

b) neoprávnene zverejní, alebo sprístupní tretej osobe obrazový, zvukový alebo obrazovo-zvukový záznam jeho prejavu osobnej povahy získaný s jeho súhlasom, spôsobilý značnou mierou ohroziť jeho vážnosť alebo prívodiť mu inú vážnu ujmu na právach, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.

Základné pojmy:

Kyberšikana:

Tento pojem nie je trestnoprávne vymedzený, ale vo svojej podstate **zahŕňa skutky, ktoré sa páchajú prostredníctvom internetu a sociálnych sietí**. Môže ísť o rôzne konania, ktoré sú definované ako rôzne trestné činy. Okrem dvoch uvedených trestných činov, ktoré tvoria základné skutkové podstaty **kyberšikany**, patria do tejto kategórie, napríklad aj trestný čin vydierania, nátlaku, sexuálneho zneužívania, poškodzovania cudzích práv, trestné činy detskej pornografie alebo aj extrémistické trestné činy. Základným **spoločným prvkom** je využitie **elektronickej komunikačnej služby**.

Prenasledovanie:

Ide o takzvané **hromadné konanie, ktoré v sebe skrýva opakované a dlhodobé predovšetkým aktívne konania**. Dlhodobosť pri prenasledovaní sa posudzuje individuálne. Vo všeobecnosti však postačuje uplatnenie základnej trestnoprávnej jednotky času a počtu a tou je číslo tri. **Čiže niekedy na spáchanie trestného činu stačí aj konanie, ktoré sa opakuje tri dni**. Prenasledovanie samotné nemusí skončiť reálnym negatívnym následkom. Postačuje už iba možnosť, že k takému následku môže dôjsť. To je vyjadrením dôvodnej obavy. **Osoba nemusí byť priamo napadnutá alebo poškodená. Stačí jej obava, že sa niečo môže stať, ak prenasledovanie bude pokračovať**.

Kyberšikana je rozšírená práve v komunite mladých ľudí, ktorí sú na jej prejavy mimoriadne citliví a môže tak vyvolať vážne dôsledky u osôb, proti ktorým smeruje. Mladiství páchatelia si často ani neuvedomujú následky svojej zábavy na sociálnej sieti, ak sa zamerajú na ponižovanie iného. Ich zábava však môže rýchlo prerásť do vážneho konania, ktoré u obete šikany spôsobí také zhoršenie života, že to môže viesť až k fatálnym následkom.

16. UBLÍŽENIE NA ZDRAVÍ

NESTAŇ SA PÁCHATEĽOM

UBLÍŽENIE NA ZDRAVÍ
(§ 156 TRESTNÉHO ZÁKONA)

Základné skutkové podstaty

§ 155 ods. 1 Trestného zákona /ŤAŽKÁ UJMA/

Kto inému úmyselne spôsobi ťažkú ujmu na zdraví, potrestá sa odňatím slobody na štyri roky až desať rokov.

§ 156 ods. 1 Trestného zákona /UBLÍŽENIE NA ZDRAVÍ/

Kto inému úmyselne ublíži na zdraví, potrestá sa odňatím slobody na šesť mesiacov až dva roky.

Závažnejší spôsob – kvalifikovaná skutková podstata § 156 ods. 2 Trestného zákona

Napríklad spáchanie trestného činu na chránenej osobe alebo z osobitného motívu zvyšuje trest odňatia slobody na jeden rok až tri roky.

Základné pojmy:

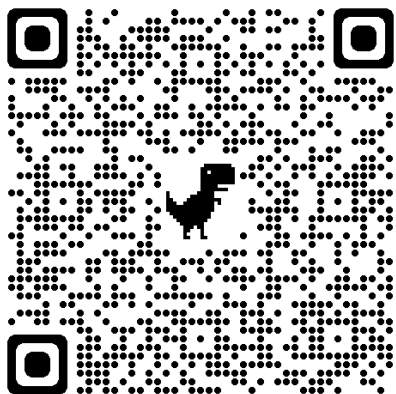
Ťažká ujma na zdraví:

Vážna porucha zdravia alebo vážne ochorenie, ktoré Trestný zákon vymedzuje ako: zmrzačenie, strata alebo podstatné zníženie pracovnej spôsobilosti, ochromenie údu, strata, alebo podstatné oslabenie funkcie zmyslového ústrojenstva, poškodenie dôležitého orgánu, zohyzdenie, vyvolanie potratu, alebo usmrtenie plodu, mučivé útrapy, alebo porucha zdravia trvajúca dlhší čas v trvaní najmenej štyridsaťdva dní.

Ublíženie na zdraví:

Poškodenie zdravia iného, ktoré si objektívne vyžiadalo lekárske vyšetrenie, ošetrovanie alebo liečenie, počas ktorého bol nie iba na krátky čas sťažený obvyklý spôsob života poškodeného.

Poškodenie zdravia musí mať charakter určitej zmeny stavu poškodeného a táto zmena musí byť aj potvrdená lekárom. Ak si poškodenie vyžiada aj liečenie, tak sa posudzuje jeho dĺžka, ktorá musí byť **minimálne sedem dní**. Pri posudzovaní vplyvu na obvyklý spôsob života sa rovnako posudzuje čas v rozsahu siedmich dní a samotná zmena spôsobu života, ktorá musí mať aj prejavy.

Ak teda páchatel' zbije poškodeného a vyrazí mu pri tom pár zubov, tak je viac ako pravdepodobné, že spôsob života osoby bude sťažený už len tým, že nebude môcť normálne prijímať potravu.

Závažnejší spôsob:

Tak, ako aj pri iných trestných činov páchaných v komunite mladých ľudí, si treba aj pri ublížení na zdraví uvedomiť **dôsledky konania, ktoré smeruje proti osobe mladšej ako 18 rokov**. Ide o chránenú osobu a zásah do integrity takej osoby sa hodnotí prísnejšie s následkom tvrdších postihov za trestný čin.

17. REGISTER TRESTOV

NESTAŇ SA PÁCHATEĽOM

REGISTER TRESTOV
(Zákon č. 330/2007 Z.z. o registri trestov)

Zákon č. 330/2007 Z. z. o registri trestov

- Súčasťou registra trestov sú aj informácie o odsúdeniach.
- Údaje z registra trestov sa poskytujú aj na účely osvedčovania bezúhonnosti a spoľahlivosti.

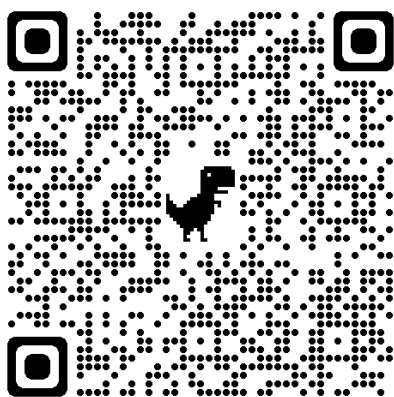
Policajtom môže byť štátny občan Slovenskej republiky, iba ak je bezúhonný a spoľahlivý.

Za bezúhonného sa nepovažuje ten, kto bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin.

Bezúhonnosť sa preukazuje odpisom z registra trestov.

V odpise sa uvádzajú údaje o každom odsúdení, aj keď bolo zahladené.

Dôsledky odsúdenia:

Dôsledkom odsúdenia nie je iba samotný trest, ktorý súd páchatel'ovi uloží za spáchaný trestný čin. Práve pri mladých ľuďoch **je potrebné uvedomiť si aj dôsledok odsúdenia, pri výbere a pri možnostiach uchádzania sa o budúce povolanie.** Väčšina pracovných pozícií je podmienená splnením podmienky bezúhonnosti. A v odpise z registra trestov zostávajú všetky odsúdenia, bez ohľadu na to, či sa ich páchatel' dopustil ako mladistvý alebo ako dospelý.

Neuvážené konanie v mladosti môže mať dlhodobé následky a môže osobu pripraviť o možnosť zamestnať sa vo vytúženej profesii.

Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Trenčíne

2022